

Motion

1984/85: 3237

Nic Grönvall

Vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m. (prop. 1984/85: 217)

Genom proposition 1979/80: 159 föreslog regeringen att utlåningsreglering enligt lagen om kreditpolitiska medel skulle kunna göras tillämplig även på finansbolag. I propositionen föreslogs vidare att regeringen skulle bemyndigas att meddela föreskrifter om betalningsvillkor vid *kontoköp* på kredit.

För bestämningen av begreppet "kontoköp" hänvisade föredragande statsråd till den definition som fastlagts av kreditköpkommittén (SOU 1975: 63 Konsumentkreditlag m. m.). Med "kontoköp" avsågs kreditköp vid vilket köparen för betalningens erläggande tar i anspråk ett av kreditgivaren medgivet utrymme för fortlöpande kredit. I följd av propositionen bemyndigade riksdagen regeringen att meddela föreskrifter om de betalningsvillkor som säljare eller kreditgivare skulle tillämpa vid kontoköp på kredit av varor, tjänster eller andra nyttigheter.

Den sålunda utfärdade lagen överensstämmer till utformningen med en 1975 (SFS 1975: 90) utfärdad lag, vari regeringen bemyndigades meddela föreskrifter om betalningsvillkor vid yrkesmässig försäljning av bilar. Denna lag vilade på en ursprungligen 1959 utfärdad förordning om betalningsvillkor vid yrkesmässig försäljning av bilar, vilken förordning omtrycktes 1976 (SFS 1976: 63). Denna ursprungliga bemyndigandelag från 1975 vilade således på synnerligen väl definierade regler om betalningsvillkor i särskilt angiven handel.

Genom den här påvisade utvecklingen av lagstiftningsfrågor i syfte att reglera utlånings- och kreditverksamhet har av kravet på definition av den utlånings- eller kreditverksamhet som omfattas av bemyndigandelagen, successivt uppluckrats. Ett grundläggande drag kan emellertid följas genom den här skisserade rättsutvecklingen. Med kredit- eller utlåningsverksamhet har ursprungligen avsetts en verksamhet där tredje part för köpare och säljare medverkar vid finansieringen av en handelstransaktion. Genom definitionen av begreppet *kontoköp* har visserligen ett genombrott av denna grundregel skett därigenom att såsom kontoköp jämväl godtas sådant köp som finansieras av säljaren, via ett särskilt kontoavtal mellan säljare och köpare. Denna typ av kontoavtal mellan säljare och köpare har emellertid varit, och torde alltså vara, en mycket ringa del av kontokortsverksamheten.

Det nu framlagda förslaget med bemyndigande att meddela föreskrifter om betalningsvillkor vid *kreditköp* upptar emellertid ingen som helst definition av begreppet "kreditköp". Regeringen lämnar i propositionen ingen

annan motivering än att det ur samhällsekonomisk synpunkt skulle vara väsentligt att regeringen snabbt kan vidta motsvarande åtgärder jämväl beträffande "kreditköp i övrigt".

Innebörden av att regeringen ges bemyndigande att meddela föreskrifter om betalningsvillkor mellan säljare och köpare vid kreditköp, som är odefinierat till dess innehåll, innebär ett så långtgående ingrepp i den normala handelns villkor att det inte kan accepteras. Regeln i 30 § konsumentkreditlagen innebär att regeringen kan bemyndigas undanta vissa kreditformer från konsumentkreditlagens bestämmelser. Om sådan undantagsbestämmelse ges får den verkningar som ej kan förutses och som skulle komma att innebära möjligheten till vittgående ingrepp i gängse handel mellan köpare och säljare. Man kan väl åskådliggöra detta med hänvisning till att lagförslaget, sådant det utformats, skulle kunna bli tillämpligt på överenskommelser mellan detaljhandlare och hans kunder vid daglig handel över disk. Vidare skulle lagen kunna vara tillämplig på sådana betalningsvillkor som utgör "kreditköp", i den meningen att betalningen inte erläggs genast, men som sedermera övergår till bytestransaktion eller kombinerad bytestransaktion och köp. En säljare skulle möjligen genom en så vidsträckt lagstiftning, som nu föreslås, kunna förhindras att träffa särskild betalningsuppgörelse med en tredskande eller oförmögen köpare.

I den tidigare lagstiftning som har utgjort förebild för regeringens nu framlagda proposition har alltid den kreditgivning som faller under bemyndigandet till regeringen noga definierats. Genom att nu regeringen söker bemyndigande till ett rättsligt begrepp – kreditköp – som saknar varje form av reglering vare sig i utredningar eller annat byråkratiskt källmaterial eller i gängse handelsbruk och sedvänja, skulle ett bifall till den nu framlagda lagstiftningen öppna möjligheter till straffsanktionerad reglering av gängse handel som öppnar möjligheter till en långtgående planhushållningsreglering av handeln, långt utöver finanspolitiska behov.

Denna lagstiftning torde över huvud taget inte kunna övervägas utan att lagrådets mening inhämtats.

Med stöd av det anförda yrkar jag

att riksdagen avslår propositionen med förslag till lag med bemyndigande att meddela föreskrifter om betalningsvillkor vid kreditköp.

Stockholm den 24 maj 1985

NIC GRÖNVALL (m)